

REPUBLIKA SLOVENIJA

RAČUNSKO SODIŠČE

Prežihova 4, 1000 LJUBLJANA

Telefon: 178 58 88

Telefax: 178 58 91

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Zakona o Računskem sodišču (Ur. l. RS, št. 48/94) in 23. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 20/95) izdajam naslednje

P R E D H O D N O   P O R O Č I L O

o opravljeni reviziji - Proračun 1997
5472 - Zapiranje rudnika urana Žirovski vrh
6378 - Ekološka sanacija rudnika urana Žirovski vrh

**pri Ministrstvu za okolje in prostor,
Upravi Republike Slovenije za varstvo narave
Vojkova 1B, Ljubljana**

Številka: 1209-13/98-6

Ljubljana, 11. marec 1999

I. U V O D

Pri Ministrstvu za okolje in prostor, Upravi Republike Slovenije za varstvo narave, Vojkova 1B, Ljubljana (v nadaljevanju Uprava), je bila opravljena revizija proračunskih postavk 5472 - Zapiranje rudnika urana Žirovski vrh in 6378 - Ekološka sanacija rudnika urana Žirovski vrh Proračuna Republike Slovenije za leto 1997, na podlagi letnega programa Računskega sodišča za leto 1998 oziroma sklepa o izvedbi revizije št. 1209-13/98-1 z dne 5.3.1998.

Revizijo so opravili revizijski delavci Jošt P. Rotar, Tomaž Vesel in Emil Sinanoski na podlagi pooblastila št. 1209-13/98-2 z dne 5.3.1998. Revizija je bila opravljena v času od 6.3.1998 v prostorih Uprave ter na sedežu Računskega sodišča.

1. Obseg in cilji revizije

Z revizijo se je preverjala pravilnost porabe proračunskih sredstev proračunskih postavk 5472 in 6378, namenjenih zapiranju in ekološki sanaciji rudnika urana Žirovski vrh (v nadaljevanju rudnik urana) v letu 1997, s poudarkom na preverjanju delovanja nadzora Uprave, ki zagotavlja namensko porabo proračunskih sredstev. Z revizijo so se ugotavljala izhodišča za načrtovanje sredstev proračunskih postavk, preverjale so se osnove za izplačila na osnovi pogodbe iz navedenih proračunskih postavk državnega proračuna za leto 1997, izplačana Rudniku Žirovski vrh, javno podjetje za zapiranje rudnika urana, p.o., Todraž št. 1, Gorenja vas (v nadaljevanju RŽV).

Cilj revizije je pridobiti zagotovilo:

- da so bila proračunska sredstva izplačana v skladu s predpisi in
- da ima proračunski uporabnik vzpostavljen nadzor, ki mu zagotavlja, da so izplačana sredstva tudi namensko porabljena.

2. Temeljne informacije o revidirani osebi

Uprava je, kot uporabnik sredstev s proračunskih postavk 5472 in 6378, po Zakonu o organizaciji in delovnem področju ministrstev zadolžena, da med drugim opravlja zadeve, ki se nanašajo na celovito varstvo okolja, naravnih dobrin, vrednot in dediščine, varstvo voda, zraka, tal, flore, favne in na ravnanje z odpadki, na presojo vplivov na okolje, na strokovne podlage za financiranje ter druge naloge s področja varstva okolja.

Podrobneje so dela in naloge Uprave razvidne iz Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, ki ga je izdal direktor Uprave po predhodnem soglasju Ministrstva za okolje in prostor (v nadaljevanju MOP) in potrditvi Vlade Republike Slovenije.

Upravo vodi direktor, njeno delo pa nadzira in usmerja minister za okolje in prostor. Do 30.6.1997 je bil direktor Uprave Mitja Bricelj, od 15.8.1997 pa Upravo vodi Albin Krapež.

Odgovorne osebe:

Mitja Bricelj, direktor Uprave do 30. junija 1997,
Albin Krapež, direktor Uprave od 15. avgusta 1997,
France Mencin, državni podsekretar, kot skrbnik pogodbe.

II. U G O T O V I T V E

1. Izhodišča za načrtovanje sredstev za zapiranje in ekološko sanacijo rudnika urana

Zapiranje in sanacija rudnika urana se izvaja na osnovi Zakona o trajnem prenehanju izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh (v nadaljevanju ZTPIU). Kot podlago za izvajanje nalog trajnega prenehanja izkoriščanja in raziskovanja uranove rude, ZTPIU opredeljuje program izvedbe trajnega prenehanja izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh (v nadaljevanju Program), za katerega se sredstva za financiranje priprave in izvedbe zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Za izvajanje nalog po Programu ZTPIU nalaga RŽV, da vsako leto do 1. septembra izdela operativni plan aktivnosti za izvedbo Programa.

Program je sprejela Vlada Republike Slovenije dne 14. aprila 1994. RŽV je operativni plan aktivnosti za izvedbo Programa za leto 1997 izdelal dne 26. julija 1996, potrdil ga je Upravni odbor RŽV in je bil 6. avgusta predložen Vladi Republike Slovenije, ki ga do konca leta 1996 ni sprejela.

V operativnem planu aktivnosti za izvedbo Programa v letu 1997 je RŽV predvidel 702 mio SIT proračunskih sredstev za zapiranje in ekološko sanacijo rudnika urana za leto 1997. Zaradi nepotrjenega operativnega plana aktivnosti za izvedbo programa in nesprejetega Proračuna Republike Slovenije za leto 1997 v začetku leta, je RŽV pripravil rebalans operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa z dne 20. januarja 1997 s predvidenimi proračunskimi sredstvi v višini 403,2 mio SIT, ki ga Vlada Republike Slovenije ni sprejela. Zato je RŽV 16. junija 1997 pripravil nov rebalans operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa v višini 455,6 mio SIT, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije dne 31. julija 1997.

V predlogu Proračuna Republike Slovenije za leto 1997 (objavljen v Poročevalcu Državnega zbora št. 42/I dne 19. avgusta 1997) je bilo za zapiranje in ekološko sanacijo rudnika urana predlaganih skupaj 403,1 mio SIT. Predlagana višina proračunskih postavk je bila za 52,5 mio SIT nižja od vrednosti rebalansa operativnega plana aktivnosti, ki ga je 31. julija 1997 sprejela Vlada Republike Slovenije. MOP je s tem podalo predlog višine proračunskih postavk, ki ni bil v skladu s sprejetim sklepom Vlade Republike Slovenije. Zaradi predlagane višine proračunskih postavk je RŽV pripravil nov rebalans z dne 6. oktobra 1997, ki je bil usklajen s predlogom proračuna. Predlagana višina proračunskih postavk je bila sprejeta s Proračunom Republike Slovenije za leto 1997.

V letu 1997 so bila realizirana vsa sredstva s proračunskih postavk 5472 (274,7 mio SIT) in 6378 (128,4 mio SIT) v skupni višini 403,1 mio SIT.

Nadzorni odbor RŽV je ob obravnavi Poročila o izvajanju Programa v letu 1997 in Poročila o poslovanju RŽV v letu 1997 ugotovil, da je izvajanje Programa v stanju mirovanja, ter da so bila sredstva, ki jih je republiški proračun namenil izvajanju Programa, večji del porabljeni le za pokritje fiksnih stroškov, ki so v letu 1997 znašali približno 75% celotnih stroškov. Nadzorni odbor, kakor tudi Upravni odbor RŽV sta nadalje ugotovila, da so proračunska

sredstva, namenjena financiranju izvajanja Programa, skupaj s sredstvi lastne realizacije, znašala samo 42% v Programu načrtovanih sredstev.

Z revizijo je ugotovljeno, da je bilo v letu 1997 za stalne režijske stroške, stroške fiksnih obveznosti in stroške za plače delavcev namenjenih skupaj 308.528.723,90 SIT sredstev iz proračunskih postavk 5472 in 6378, kar je 76,5% vrednosti proračunskih sredstev namenjenih zapiranju in ekološki sanaciji rudnika urana v letu 1997.

Z rebalansi operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa v letu 1997 se je obseg del zmanjševal le na najnujnejša dela na področjih:

- zagotavljanja podlag za pridobivanje dovoljenj za izvajanje osnovnih projektov Programa ter novelacije Programa
- vzdrževanja razpoložljivosti objektov, opreme in mehanizacije, potrebnih za izvajanje Programa in preprečevanje škod
- nadzora nad vplivom rudnika na okolje.

2.Osnove za izplačila iz proračunskih postavk

Osnova za financiranje operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa v letu 1997 je bila pogodba o financiranju operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa v letu 1996, št. 5472-1/96 z dne 28.3.1996, sklenjena med MOP in RŽV ter sklenjeni aneksi k tej pogodbi, s katerimi se spreminja vrednost pogodbe. Po sprejemu Proračuna Republike Slovenije za leto 1997 je bila dne 15.12.1997 sklenjena nova pogodba med RŽV in MOP, št. 2521-96-020010, o financiranju rebalansa operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa v letu 1997, s sredstvi republiškega proračuna, v skupni vrednosti 403,1 mio SIT.

S pogodbama je bilo dogovorjeno, da bo MOP nakazovalo sredstva v skladu z dogovorjeno dinamiko in na osnovi izstavljenih mesečnih situacij. Morebitne spremembe vsebine in obsega del bo RŽV smel izvajati le po odobritvi strokovne komisije, sestavljene iz predstavnika RŽV in dveh predstavnikov MOP. Določilo 6. člena pogodb zavezuje izvajalca k dostavljanju mesečnih poročil o poslovanju RŽV za pretekli mesec, ki jih sprejema Upravni odbor RŽV ter letnega poročila o poslovanju RŽV, ki ga sprejme Upravni odbor RŽV, pregleda pa Nadzorni odbor RŽV. Letno poročilo mora biti dostavljeno MOP do 31. marca. Z revizijo nepravilnosti v tem delu niso ugotovljene.

S pogodbo je MOP določil skrbnika pogodbe, ki ima pravico zadržati izplačilo po situacijah, za višino ugotovljene morebitne nenamenske porabe sredstev. Skrbnik pogodbe je pregledoval mesečne situacije in izpolnjeval zahteve za soglasja, ki so bila pridobljena pravočasno. Odredbodajalec je bil direktor Uprave.

V pogodbah in pripadajočih aneksih je določena mesečna dinamika plačevanja obveznosti na osnovi izstavljenih mesečnih situacij. Mesečne situacije vsebujejo zneske predvidene z operativnim planom, zneske situacij in kumulativne zneske, posameznih pozicij, ki so v skladu s strukturo stroškov operativnega plana. Mesečnim situacijam so priložene specifikacije, ki vsebujejo nazive in zneske posameznih stroškov po pozicijah za vsako proračunsko postavko ločeno. Mesečnim situacijam niso priložene izvirne računovodske listine, iz katerih bi bili razvidni nastali stroški.

RŽV je v skladu s pogodbo mesečno dostavljal poročila o poslovanju za pretekli mesec, ki so vsebovala informacije o realizaciji operativnega plana aktivnosti za izvedbo Programa. Z revizijo je ugotovljeno, da mesečna poročila niso primerljiva z izstavljenimi situacijami za določene mesece, ker izstavljene situacije zajemajo obveznosti iz različnih obdobj.

RŽV je izstavljal mesečne situacije od junija do decembra 1997 na začetku meseca, v mesecu oktobru pa je izstavil dve mesečni situaciji, v katerih je navedeno, da se nanašajo na dela, ki bodo izvršena v naslednjem mesecu po izstavljeni situaciji, čeprav specifikacije situacij vsebujejo prikaz obveznosti na osnovi izstavljenih računov v preteklih mesecih.

MOP si z ureditvijo pogodbenega odnosa za financiranje Programa z RŽV ni določilo roka izstavitve situacij in razmejitev, na katero časovno obdobje naj se nanašajo izstavljene situacije oziroma, da se izstavijo za že opravljena dela.

3.Nadzor nad porabo sredstev

Osnove za spremljanje porabe proračunskih sredstev v letu 1997 so sklenjene pogodbe s pripadajočimi aneksi, ki določajo, da je za spremljanje izvajanja pogodbe s strani MOP določen Franc Mencin, ki ima po določilih pogodbe pravico zadržati plačilo po situacijah za višino ugotovljene morebitne nenamenske porabe sredstev. Nadalje pogodba opredeljuje, da sme RŽV dela in aktivnosti izvajati samo na podlagi predpisane tehnične in projektne dokumentacije ter po veljavnih odločbah in dovoljenjih pristojnih organov, dela, ki jih bodo izvajali drugi izvajalci, pa mora oddati v skladu s predpisi o javnih naročilih. Nadzor nad porabo sredstev naj bi se po zagotovilih revidirane osebe izvajal tudi preko nadzornega in upravnega odbora RŽV, v katerem so bili tudi člani MOP.

Z revizijo je ugotovljeno, da je nadzor nad porabo sredstev potekal na osnovi preveritve skladnosti podatkov iz specifikacij s podatki, ki so navedeni v predloženih mesečnih situacijah. Takšen nadzor nad porabo sredstev ne omogoča preveritve resničnosti in namenskosti porabe sredstev, saj na osnovi podatkov o zneskih za posamezen strošek ni mogoče preveriti, ali so bila dela dejansko izvedena, oziroma, ali so bila sredstva porabljen v skladu z namenom, ki ga določata Program in operativni plan aktivnosti za izvedbo Programa. Namenska raba sredstev javnih financ se z revizijo ni ugotavljala.

Po zagotovilih revidirane osebe je spremljanje porabe sredstev potekalo tudi na osnovi enkratnega do dvakratnega letnega pregleda knjigovodskih evidenc in računov pri RŽV. Vsaj enkrat letno naj bi skrbnik pogodbe podal tudi poročilo o opravljeni preveritvi resničnosti obračunanih stroškov pri RŽV. Kontrolirane naj bi bile velike postavke in tiste, ki naj bi bile po oceni skrbnika pogodbe lahko sporne ter nekatere knjigovodske postavke na osnovi slučajnega izbora. Z revizijo je ugotovljeno, da v letu 1997 skrbnik pogodbe ni izdelal poročila o opravljeni preveritvi resničnosti obračunanih stroškov pri RŽV. Iz poročila o službeni poti, ki ga je kot prilogo potnemu nalogu z dne 10.9.1997 priložil skrbnik pogodbe, je razvidno, da je tega dne na sedežu RŽV pregledal račune in stroške, ki so bili obračunani v situaciji za september 1997.

Uprava oziroma skrbnik pogodbe bi moral večkrat opraviti kontrolo obračunavanja stroškov v situacijah in obračune primerjati z izvirnimi knjigovodskimi listinami, saj je ob prvem in edinem pregledu v letu 1997 skrbnik pogodbe ugotovil nepravilnost pri obračunu stroškov za počitniško in stanovanjsko dejavnost.

Način preveritve ustreznosti zneskov izstavljenih situacij zgolj s primerjanjem skladnosti podatkov iz specifikacij in pogojev črpanja proračunskih sredstev glede na sklenjeno pogodbo ter enkratni pregled posameznih računov oziroma knjigovodskih evidenc, ni zagotavljal ustreznega nadzora nad namensko porabo proračunskih sredstev, kar bi omogočilo, da bi v skladu s pogodbo, skrbnik pogodbe lahko zadržal plačilo po situacijah za višino ugotovljene morebitne nenamenske porabe. Prav tako bi Uprava morala preverjati, ali so se dela in aktivnosti RŽV izvajala na podlagi predpisane tehnične in projektne dokumentacije ter po veljavnih odločbah in dovoljenjih pristojnih organov.

Z revizijo je ugotovljeno, da Uprava ni vzpostavila in izvajala celovitega nadzora nad porabo sredstev s posamezne proračunske postavke.

III. M N E N J E

V zvezi z revizijo proračunskih postavk 5472 - Zapiranje rudnika urana Žirovski vrh in 6378 - Ekološka sanacija rudnika urana Žirovski vrh za leto 1997, Računsko sodišče izreka Ministrstvu za okolje in prostor, Upravi Republike Slovenije za varstvo narave **mnenje s pridržkom**.

Obrazložitev:

Uprava ni vzpostavila in izvajala celovitega nadzora nad porabo sredstev s posamezne proračunske postavke, saj je celoten nadzor temeljil zgolj na preverjanju skladnosti podatkov iz specifikacij s podatki, izstavljenimi v mesečnih situacijah in enkratnemu pregledu obračunanih stroškov za mesec september. Uprava prav tako ni vzpostavila natančnega in transparentnega načina obračunavanja obveznosti, saj ni dogovorila razmejitev, za katero časovno obdobje naj se obračunajo posamezni stroški.

IV. P R I P O R O Č I L A

Na osnovi opravljene revizije pri Upravi Republike Slovenije za varstvo narave Računsko sodišče priporoča:

- Upravi Republike Slovenije za varstvo narave, da vzpostavi sistem nadzora, ki bi zagotavljal sprotno preverjanje namenske rabe sredstev javnih financ, namenjenih za financiranje izvajanja programa izvedbe trajnega prenehanja izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh.
- Upravi Republike Slovenije za varstvo narave in Ministrstvu za okolje in prostor, da pretehtata in predlagata možnosti zagotovitve sredstev, ki bodo omogočala takšno dinamiko financiranja izvajanja programa izvedbe trajnega prenehanja izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh, da bo omogočeno dejansko izvajanje zapiranja in sanacije rudnika urana in ne bo zgolj zadoščala za sprotno pokrivanje stalnih režijskih stroškov, stroškov fiksnih obveznosti, stroškov plač delavcev ter stroškov vzdrževanja razpoložljivosti objektov, opreme in mehanizacije ob izvajanju najnujnejših del.

PRAVNI POUK

Zoper to predhodno poročilo je po prvem odstavku 24. člena Zakona o Računskem sodišču možno vložiti pripombe. Pripombe se vložijo pisno v roku 15 dni od dneva vročitve, na Računsko sodišče Republike Slovenije, Ljubljana, Prežihova ulica 4.

Član Računskega sodišča
Martin Jakše, dipl.oec.

VROČITI:

- Revidirani osebi
- Ministrstvu za okolje in prostor,
- Arhiv, tu

V. DODATEK

V tem poročilu so bili upoštevani predvsem naslednji predpisi in akti:

1. Zakon o Računskem sodišču (ZRacS), Uradni list Republike Slovenije, št.48/94,

2. Poslovník Računskoga sodišča Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, št. 20/95,
3. Zakona o trajnem prenehanju izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh (ZTPIU), Uradni list Republike Slovenije, št. 36/92,
4. Zakon o financiranju javne uprave (ZFJP), Uradni list Republike Slovenije (stari), št. 48/90, 17/91, 34/91, 23/92, 30/92, 52/92, 7/93, 13/93, 43/93, 80/94, 78/97,
5. Zakon o zagotovitvi sredstev za potrebe Republike Slovenije v obdobju začasnega financiranja v letu 1997 (ZZF97), Uradni list Republike Slovenije, št. 31/97,
6. Uredba o začasnem financiranju potreb iz proračuna Republike Slovenije v prvih devetih mesecih leta 1997, Uradni list Republike Slovenije, št.39/97,
7. Uredba o začasnem financiranju potreb iz proračuna Republike Slovenije leta 1997, Uradni list Republike Slovenije, št. 60/97,
8. Zakon o upravi, Uradni list Republike Slovenije, št. 67/94,
9. Zakon o organizaciji in delovnem področju ministrstev, Uradni list Republike Slovenije, št. 71/94,
10. Proračun Republike Slovenije za leto 1997 (DP97), Uradni list Republike Slovenije, št.78/97,
11. Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije (ZiPro), Uradni list Republike Slovenije, št. 5/96,
12. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna (ZiPRS-A), Uradni list Republike Slovenije, št. 78/97,
13. Predlog Proračuna RS za leto 1997, Poročevalec Državnega zbora št. 42/I, 19. avgusta 1997.